

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра виконавського мистецтва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історична ретроспектива світових вокальних шкіл

Освітня програма – **Сольний спів**

Першого рівня вищої освіти

за спеціальністю 025 Музичне мистецтво

галузі знань 02 Культура і мистецтво

Освітня кваліфікація: бакалавр музичного мистецтва

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “31” серпня 2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історична ретроспектива світових вокальних шкіл
Викладач (-і)	Вишнеvsька Світлана Валентинівна
Контактний телефон викладача	+380502306897
Е-mail викладача	svitlana.vyshnevvska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очна, заочна
Обсяг дисципліни	90 год., 3 кредити ЄКТС
Консультації	Консультації проводяться згідно графіку, у т.ч. шляхом листування через електронну пошту та в індивідуальній формі онлайн
2. Анотація до курсу	
<p>1.1. Опис (анотація) Вокальне мистецтво, як невід'ємна складова загального поняття культури, охоплює сукупність практичних, матеріальних і духовних надбань суспільства, які відображають його історично досягнутий рівень розвитку і втілюється в результатах продуктивної діяльності людини, зокрема в системі освіти, мистецтва та творчості. Модернізація системи сучасної освіти орієнтується на європейські стандарти, в зв'язку з чим особливу актуальність набуває досвід фахової підготовки майбутніх спеціалістів у сфері музичного мистецтва. Основними факторами, що вплинули на пріоритетні напрямки модернізації вітчизняної освіти є: входження України в європейський освітній простір із збереженням кращих надбань національної системи освіти, загальні процеси культурної глобалізації, яку загалом зумовлюють прискорені темпи розвитку сучасних інформаційних технологій. Якщо зміст духовної культури складають естетичні і моральні цінності суспільства, то музика, а саме вокальне мистецтво, є художньо-інтонаційним засобом вираження цих ціннісних орієнтацій.</p> <p>Навчальна дисципліна «Історична ретроспектива світових вокальних шкіл» розглядає історичний генезис вокальної культури та її різноманітні школи, аналізуються методологічні особливості головних напрямів розвитку сучасного світового та українського мистецтва співу.</p> <p>Зміст дисципліни полягає в ознайомленні здобувачів освіти з науково-теоретичними основами вокального мистецтва в системі культури, її науковим апаратом; систематизації знань; формуванні навичок до самостійної роботи з фаховою літературою, орієнтації в ній; формуванню широкого художнього кругозору майбутнього фахівця; виховуванні вміння самостійно мислити, критично аналізувати прочитану літературу; визначати методи самостійної роботи здобувачів освіти над навчальним матеріалом; навчити студентів складанню та виконанню практичних завдань.</p> <p>1.2. Тип Дисципліни вільного вибору студента</p> <p>1.3. Термін навчання. ІІІ рік, 5-6 семестр</p> <p>1.4. Кількість кредитів. 3,0 кредити, загальна кількість годин: 90 (30 – аудиторна робота, 60 – самостійна робота, 20 лекцій, 10 семінарських)</p> <p>1.5. Викладацький склад. Вишнеvsька С. В. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри виконавського мистецтва.</p>	
3. Мета та цілі курсу	

Мета вивчення історико-культурологічної частини курсу «Історична ретроспектива світових вокальних шкіл» зорієнтована на пізнання закономірностей розвитку вокального мистецтва, як частини світової культури, та дослідження взаємозв'язків та взаємовпливу розвитку європейських вокальних шкіл на українську вокальну школу і навпаки.

Мета теоретично-практичної частини курсу «Історична ретроспектива світових вокальних шкіл» передбачає розгляд концептуальних та методичних прийомів для вирішення проблеми формування вокально-концертного виконавця в рамках сучасних вимог світового вокального мистецтва.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні **знати**:

- основні вокально-виконавські принципи, їх історичний і концептуальний та методологічний зміст;
- основні понятійні категорії вокального мистецтва і вокального виконавства, концепції та їхній методологічний потенціал для вирішення проблемних питань у сфері музично-мистецьких досліджень та мистецтвознавчих наук;
- основні теорії розвитку світового вокального мистецтва та їх значення для аналізу конкретних наукових проблем;
- представників різних вокальних шкіл та сутність їх методичних принципів;

вміти:

- застосовувати концептуально-методологічні принципи для пізнання специфіки вокальної культури в музично-мистецтвознавчих галузях науки;
- застосовувати знання з вокальної культури для пошуку методів і методології розв'язання конкретно-наукових проблем вокального виконавства;
- аналізувати на основі знань вокальної культури сутність феномену вокального виконавства;
- прогнозувати на основі знань вокальної культури можливий розвиток вокального виконавства як чинника культурної еволюції суспільства.

4. Результати навчання (компетентності)

У результаті вивчення дисципліни «Історична ретроспектива світових вокальних шкіл» у студентів мають бути сформовані такі **компетентності**:

ЗК3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК5 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК 10 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 14 Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ФК3: Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва;

ФК5: Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

Програмні результати навчання:

ПРН4: аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту;

ПРН12: володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом;

ПРН15: демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	10
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
5-6	025 Музичне мистецтво	III	вибірковий		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Основні поняття вокальної культури та її еволюція.					
Тема 1. Вокальне мистецтво як складова світової культури. Мистецтво як складова духовної культури суспільства. Поняття та визначення «культури», «художньої культури», «мистецтва», «вокального мистецтва», «вокального виконавства». Соціокультурна зумовленість функціонування вокально-виконавського мистецтва. Взаємодія вокального мистецтва з іншими сферами культури.	Лекція, семінар	4; 9; 19; 25; 35; 42; 52; 63 з переліку рекомендованої літератури	2 лекційних, 2 практичних, 6 самостійних	10 балів	Перший Другий тиждень
Тема 2. Основні європейські вокальні школи та їх вклад у формування	Лекція	6; 16; 18; 37; 63 з переліку рекомендованої літератури	2 лекційних, 8 самостійних		Третій Четвертий тиждень

<p>світових стандартів сучасного вокального виконавства. Поняття та визначення «вокальна школа», «вокальна музика», «вокальна техніка», «вокальна методика». Мистецтво старовинного італійського bel canto. Класичне bel canto (Дж. Паста, Дж. Рубіні). Утвердження веристсько-вердівського виконавського стилю (Е. Карузо, Т. Руффо). Стиль рококо та вокальне мистецтво Франції. Німецька вокальна школа та проблема примарного тону.</p>					
<p>Тема 3. Генеза та еволюція оперного і концертно-виконавського вокального мистецтва. Діяльність «флорентійсь</p>	<p>Лекція, семінар</p>	<p>29; 30; 44; 62;63 з переліку рекомендованої літератури</p>	<p>2 лекційних, 2 практичних, 6 самостійних</p>	<p>10 балів</p>	<p>П'ятий Сьомий тиждень</p>

<p>кого гуртка», та творчість Я. Пері. Оперна творчість Дж. Верді та «вердівські співаки». Виконавський стиль артистів «ліричної трагедії» (Ж. Б. Люллі, Ж. Ф. Рамо). Велика французька опера та оперна реформа Х. В. Глюка. Новаторство Р. Вагнера. «Вагнерівські співаки». Музично- драматична творчість композиторів України (С. Гулака- Артемовськог о, П. Ніщинського, П. Сокальського, М. Лисенка). Вплив соціуму на розвиток вокально- камерної композиторсь кої творчості.</p> <p>Основні жанри та форми вокального</p>					
---	--	--	--	--	--

концертно-камерного виконавства.					
Тема 4. Феномен української вокальної культури. Джерела українського вокального мистецтва. Феномен українського кобзарства. Розвиток української вокальної школи та взаємовпливи європейських вокальних шкіл. Пасіонарна діяльність видатних українських співаків діаспори. Ейдос вокальності у композиторській школі. Специфіка народно-автентичного вокального виконавства Гуцульщини. Сучасне українське вокальне виконавство.	Лекція, семінар	2; 8; 31; 32; 39 з переліку рекомендованої літератури	4 лекційних, 2 практичних, 10 самостійних	10 балів	Восьмий Десятий тиждень
Змістовий модуль 2. Теоретичні та практичні проблеми вокального мистецтва					
Тема 5. Академізація сучасного вокального виконавства. Генеза	Лекція	1; 3; 22; 45; 59; 64 з переліку рекомендованої літератури	2 лекційних, 6 самостійних		Одинадцятий Тринадцятий тиждень

<p>професійного вокального мистецтва. Інтернетнічність професійної вокальної освіти. Міжгалузеві проблеми вокальної творчості. Основні дидактичні аспекти вокальної освіти. Сучасні принципи синергетики вокальної педагогіки та виконавства.</p>					
<p>Тема 6. Порівняльний аналіз народної, академічної та естрадної форм вокального виконавства. Особливості вокальної техніки різних форм вокального виконавства. Специфіка вокального імпедансу академічної, народної та естрадної форм співу. Особливості дикції та вокально-мовної фонетики для</p>	<p>Лекція, семінар</p>	<p>5; 7; 10; 14; 20; 24; 28; 43; 46; 51; 54; 61 з переліку рекомендованої літератури</p>	<p>2 лекційних, 1 практичних, 6 самостійних</p>	<p>10 балів</p>	<p>Чотирнадцятий Шістнадцятий тиждень</p>

народної, академічної та естрадної форм вокального виконавства. Аспекти мовної культури вокалістів. Проблеми впливу зовнішніх чинників на вокальне виконання.					
Тема 7. Специфіка вокального виконавства в системі музичного мистецтва. Види та форми сучасного вокального виконавства. Інновації оперного мистецтва (рок-опери, фольк-опери). Технічна база сучасного вокально-естрадного виконавства.	Лекція семінар	12; 13; 15; 23; 40; 48; 49; 50 з переліку рекомендованої літератури	2 лекційних, 1 практичних 6 самостійних		Сімнадцятий Дев'ятнадцятий тиждень
Тема 8. Проблеми формування навиків вокально-сценічного виконавства. Виразність вокального виконавства: художні та природні чинники. Бінарність	Лекція семінар	17; 21; 27; 34; 36; 55; 56; 60 з переліку рекомендованої літератури	2 лекційних, 1 практичних 6 самостійних		Двадцятий Двадцять другий тиждень

<p>Відносин “актор – режисер” у моноспектаклі і концертного виступу. Основні проблеми формування сценічного образу. Моделювання «проблемних моментів» концертного виступу. Принципи виховання вокально-виконавської надійності у співаків.</p>					
<p>Тема 9. Полістилізм сучасного вокально-естрадного виконавства. Основні стилі, напрямки та жанри сучасної вокально-естрадної музики. Проблеми «екстремального вокалу» сучасного естрадного виконавства.</p>	Лекція, семінар	11; 33; 41;58 з переліку рекомендованої літератури	2 лекційних, 1 практичних, 6 самостійних	10 балів	Двадцять третій Двадцять п'ятий тиждень
Підсумковий контроль	залік			50 балів	Двадцять дев'ятий тиждень
6. Система оцінювання курсу					

Загальна система оцінювання курсу	Сума балів за всі види навчальної р-ти	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
			Для іспиту, заліку	
	90 – 100	A	відмінно	
	80 - 89	B	добре	
	70 - 79	C		
	60 - 69	D		
	50 - 59	E	задовільно	
	26 - 49	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	
	0 - 25	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	
	Змістовий модуль 1 – 25 балів Змістовий модуль 2 – 25 балів Залік – 50 балів Підсумкова оцінка – 100 балів			
Умови допуску до підсумкового контролю	До складання заліку допускаються студенти, які за результатами двох змістових модулів набрали не менше як 50 балів			
7. Політика курсу				
<p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих. При виставленні підсумкової оцінки з предмету враховуються бали, набрані на поточному опитуванні, самостійній роботі та бали підсумкового контролю. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>				
8. Рекомендована література				
БАЗОВА ЛІТЕРАТУРА				
1. Антонюк В. Г. Вокальна педагогіка (сольний спів) / Валентина Геніївна Антонюк. – К. : ЗАТ Віпол, 2007. – 174 с.				

2. Антонюк В. „Культура мови у співі та принципи української вокальної орфопії?”. Науковий вісник НМАУ ім. П.Чайковського. – Вип. 5. Музичне виконавство. – Кн. 4. К., 2000. П.Чайковського, 1997.
3. Антонюк В. Г. Формування індивідуального виконавського стилю: культурно-антропологічний аспект: наукове дослідження / Валентина Геніївна Антонюк. – К.: Українська ідея, 1999. – 24с.
4. Асафьев Б. В. Музыкальная форма как процесс. Книги первая и вторая / Борис Владимирович Асафьев / [ред. вступ. ст. и комм. Е.М. Орловой]. – Л. : Музыка, 1971. – 376 с.
5. Аспелунд, Д. Основные вопросы вокально-речевой культуры, ГИЗ, М., 1933. – 126 с.
6. Багадуров, А. Очерки по истории вокальной методологии, т. II, Госмузиздат, М., 1929—1937. – 310 с.
7. Базиликот Б. Орфопія в співі / Б. Базиликот. – Львів : ВЦ ЛНУ ім. І. Франка, 2001. – 135 с.
8. Білодід І. Сучасна українська літературна мова / І. К. Білодід. – К. : Наукова Думка, 1969. – 584 с.
9. Бласс Ф. Герменевтика и критика /Ф. Бласс / [пер. с нем. Л. Ф. Воеводский]. – Одесса : Типография штаба Одесского военного округа, 1891. – 194 с.
10. Бондаренко. А. До проблеми термінології у класифікації популярної музики за жанрами, стилями та напрямками / А. Бондаренко // «Матеріали Третьої міжнародної науково-творчої конференції «Культурно-мистецьке середовище : Творчість та технології» – К., 2009. – С. 46 – 57.
11. Быкова Э. В. Рок-музыка в контексте проблем взаимодействия музыкальных культур / Э. В. Быкова // Народное творчество: перспективы развития и формы социальной организации: Сб. науч. тр. НИИ культуры. – М., 1990. – С. 109 – 133.
12. Васильева Л. Л. Рок-музыка як фактор розвитку культури другої половини ХХ століття : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з мистецтвознавства : спец. 17.00.01 “Теорія і історія культури” / Лариса Леонідівна Васильева. – Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К., 2004. – 19 с.
13. Ващенко О. Специфика концертного исполнения / О. Ващенко // Культура та інформаційне суспільство ХХІ століття: матеріали наук. конф. молодих учених, 16-18 квітня 2003 р. / Харк. держ. акад. культури. / [відп. ред. І. В. Щербіна]. – Х. : ХДАК, 2003. – С. 89 – 90.
14. Вилинская И. Н. Значение репертуара в воспитании певца / Ирина Вилинская // Вопросы вокальной педагогики. – Москва. : Музыка, 1967. – Вып. 3. – 152 с.
15. Вопросы анализа вокальной музыки : тематический сборник вокальных трудов / [коллектив авт. под руков. В. Г. Москаленко]. – К : КГК им. П.И.Чайковского, 1991. – 153 с.
16. Гарсиа М. Школа пения / Мануэль Гарсиа. – М. : Музгиз, 1957. – 389 с.
17. Герсамия И Е. К проблеме психологии творчества певца / Иветта Ермолаевна Герсамия. – Тбилиси, 1985. – 239 с.
18. Гнидь Б. Виконавські школи України / Богдан Гнидь. – К. : НМАУ, 2002. – 95 с.
19. Гнидь Б. Історія вокального мистецтва : підручник / Богдан Гнидь. – Київ : НМАУ, 1997. – 320 с.
20. Гонтаренко Н.Б. Сольное пение: Секреты вокального мастерства.// Надежда Борисовна Гонтаренко. Серия «Любимые мелодии» – Метод. Пособие. – Ростов – на – Дону: Феникс, 2006. – 155 с.
21. Гребенюк Н. До проблеми формування виконавської творчості у співаків-початківців / Наталія Євгенівна Гребенюк // Науковий вісник НМАУ ім. П. Чайковського. : Музичне виконавство: кн. – 4-а / [Ред. упор. М. Давидов, В. Сурмакова]. – К., 2000. – Вип. 5 – 194 с.

22. Гребенюк Н. Особистісно-орієнтований підхід у розвитку індивідуальності співака / Наталія Євгенівна Гребенюк // Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Музичне виконавство. Кн. шоста. – Київ, НМАУ, 2000. – Вип. 14. – С. 156 – 165.
23. Гребенюк Н.Є. Вокально-виконавська творчість: психолого-педагогічний та мистецтвознавчий аспекти. [Монографія]. // Н.Є. Гребенюк. Наукова праця. – К.: НМАУ ім. П.І. Чайковського, 1999. – 269 с.
24. Данилюк А. І. Масова культура в контексті демократичних перетворень ХХ століття : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з філос. наук : спец. 09.00.08 “Естетика” / Алла Іванівна Данилюк. – К., 2000. – 19 с.
25. Джильї Б. Воспоминания / Беньямин Джильї / [Пер. с итал. И. Константиновой. Ред., примеч. и послесл. С. Ю. Левика]. – М.; Л.: Музыка, 1967. – 383 с.
26. Дмитриев Ю. А. Искусство советской эстрады / Юрий Арсеньевич Дмитриев. – М. : Молодая гвардия, 1962. – 127 с.
27. Дрожжина Н. В. Вокальне виконавство в системі музичного мистецтва естради : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з мистецтвознавства : спец. 17.00.03 “Музичне мистецтво” / Наталія Володимирівна Дрожжина. – Х., 2008. – 16 с.
28. Дрожжина Н. В. К вопросу методики исследования эстрадной техники пения / Наталія Володимирівна Дрожжина // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв : зб. наук. праць / [за ред. Даниленка В. Я.]. Харк. держ. акад. дизайну і мистецтв. – Х., 2009. – Вип. 3. – С. 50 – 59.
29. Ентоні Хікса. Рінальдо : в новому словнику опер / [ред. Стенлі Седі] // Лондон 1992.
30. Иванов А. Об искусстве пения / А. Иванов. – М.: Профиздат, 1963 – 102 с.
31. Іваницький А. Українська музична фольклористика (методологія і методика) / Анатолій Іванович Іваницький. – К. : Заповіт, 1997. – 397 с.
32. Іваницький А. Український музичний фольклор : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / Анатолій Іванович Іваницький. – Вінниця : Нова книга, 2004. – 320 с.
33. Калениченко А. Українська масова музична культура: здобутки, проблеми, шляхи розв’язання / А. Калениченко // Укр. мистецтвознавство : Матеріали, дослідження, рецензії. / ІМФЕ ім. М.Рильського НАН України. – К., 2004. – Вип. 5. – С. 50 – 56.
34. Китаев-Смык Л. А. Психология стресса / Леонид Александрович Китаев-Смык. – М. : Наука, 1983. – 368 с.
35. Клапчук С. М., Білик Б. І., Горбань Ю. А. та ін. Історія української та зарубіжної культури : навч. Посіб. / за ред. С. М. Клапчука. – [6-те вид., випр. і доп.]. – К. : Знання-Прес, 2007.
36. Левидов И Певческий голос в здоровом и больном состоянии «Искусство», Л.— М., 1939 – 102 с.
37. Малозьомова О. Виконавські школи вищих учбових закладів України / Олександра Малозьомова. – К. : Видання Київської консерваторії, 1990. – 160 с.
38. Матвеева О. В. Сценічне хвилювання як детермінанта вокально-виконавської надійності майбутніх учителів музики / О.В. Матвеева // Наука і сучасність: зб. наук. праць Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2006. – Том 55. – С. 64-71.
39. Матвійчук А. Історична еволюція поезики української пісні (кінець ХІХ – початок ХХ ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з мистецтвознавства : спец. 17.00.01 “Теорія і історія культури” /Анатолій Миколайович Матвійчук. – КНУКіМ. – К., 2006. – 19 с.
40. Матвійчук А. М. Хай живе рок-опера / Анатолій Миколайович Матвійчук // Музика. – 1992. – № 6. – С. 9 – 10.
41. Михайлов Л.Н. Создание современного эстрадного зрелища (принципы художественного оформления) : автореф. дис. на соиск науч. степ. канд. искусств. :

- спец. 17.00.01 “Театральное искусство” / Леонид Николаевич Михайлов. – М., 2007. – 19 с.
42. Михайлов М. К. Стиль в музыке : Исследование / Михаил Кесаревич Михайлов. – Ленинград : Музыка, 1981. – 264 с.
  43. Мозговий М.П. Становлення і тенденції розвитку української естрадної пісні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з мистецтвознавства : спец. 17.00.01 “Теорія та історія культури” /. – Київський національний університет культури і мистецтв. – К., 2007. – 18 с.
  44. Морозов В. П. Тайны вокальной речи / В. П. Морозов. – Л. : Наука, 1967. – 203с.
  45. Морозов В. П. Профотбор вокалистов: экспериментально-теоретические основы объективных критериев. / В. П. Морозов // Вопросы вокальной педагогики. – М. : Музыка, 1984. – Вып.7. – С.173 – 198.
  46. Назайкинский Е. В. Звуковой мир музыки / Евгений Владимирович Назайкинский. – М. : Музыка, 1988. – 254 с.
  47. Назайкинский Е. В. Стиль и жанр в музыке : [учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений] / Евгений Владимирович Назайкинский. – М. : Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 248 с.
  48. Нисбетт А. Применение микрофонов / Алек Нисбетт. – М. : Искусство, 1981. – 173 с.
  49. Нисбетт А. Звуковая студия. Техника и методы использования / Алек Нисбетт. – М. : Связь, 1979. – 464 с.
  50. Поплавський М. М. Антологія сучасної української естради / Михайло Михайлович Поплавський. – К. : Преса України, 2004. – 416 с.
  51. Прохорова Л. В. Українська естрадна вокальна школа / Леоніла Володимирівна Прохорова // [Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів культури і мистецтв III – IV рівнів акредитації]. Видання друге. – Вінниця : Нова книга, 2006. – 384 с.
  52. Раабен Л. Н. Об объективном и субъективном в исполнительском искусстве // Лев Николаевич Раабен / Вопросы теории и эстетики музыки. – Л. : Музыка, 1963. – Вып. 1. – 235с.
  53. Рикёр П. Конфликт интерпретаций. Очерки о герменевтике. / Поль Рикёр. – М. : Медиум, 2002. – 622 с.
  54. Сапожник О. В. Популярна естрадна музика в Україні : історичний екскурс / Ольга Василівна Сапожник // Мистецтво та освіта. – 2003. – № 1. – С. 7 – 10.
  55. Селье Г. Стресс без дистресса /Ганс Селье. – Москва : Прогресс, 1982. – 127 с.
  56. Смирнов М.А. Эмоциональный мир музыки / М. А. Смирнов. – М. : Музыка, 1990. – 319 с.
  57. Сохор А. Н. Вопросы социологии и эстетики музыки. В 3-х т / Арнольд Наумович Сохор. – Л. : Сов. композитор, 1981. – Т. 2. – 295 с.
  58. Тормахова В. М. Українська естрадна музика і фольклор: взаємопроникнення і синтез : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з мистецтвознавства : спец. 17.00.03 “Музичне мистецтво” / Вероніка Миколаївна Тормахова. – Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського. – К., 2007. – 19 с.
  59. Ф. Шаляпин. Статті. Висказування. Воспоминания. Т. 2. / Федор Иванович Шаляпин. – М. : Искусство, 1960. – 630 с.
  60. Цагарелли Ю.А. Психология музыкально-исполнительской деятельности : дис. на соиск. науч. степ. доктора психол. наук: спец. 19.00.03. “Психология труда” / Юрий Алексеевич Цагарелли. – Казань, 1989. – 425 с.
  61. Шип С. Музыкальная речь и язык музыки. / Сергей Васильевич Шип. – Одесса: Изд-во Одесский гос. консерватории им. А. В. Неждановой, 2001. – 298 с.
  62. Шкафер В. Сорок лет на сцене русской оперы. Воспоминания / В. Шкафер. – Л. : Изд. Театра оперы и балета им. С. М. Кирова, 1936. – 278 с.

63. Шуляр О. Д. Історія вокального мистецтва : I ч. Монографія / Орест Дмитрович Шуляр. – Івано-Франківськ, 2010. – 352 с.
64. Юдін С. П. Формування голосу співця./ С. П. Юдін. – М.: Музгиз, 1962. – С. 100 – 120.
65. Nisbett A. The Sound Studio 5th Edition / Alek Nisbett. – Oxford : Focal press, 1993. – 380 р.
66. Stern W. Allgemeine Psychologie / William Stern. – Haag, 1950. – S. 98–102.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Тематика інформаційного ресурсу	Електронна адреса
Мистецтвознавчі товариства	
Українське мистецтвознавство	http://um.etnolog.org.ua/
Центр експертизи та оцінки культурних цінностей	http://www.afo.com.ua/uk/center-for-examination-and-evaluation
Асоціація незалежних українських митців	https://uk.wikipedia.org/
Міжнародний інститут феноменології	http://www.phenomenology.org/
Асоціація мистецтвознавців	http://www.ais-aica.ru/
Наукові бібліотеки	
України	
Національна парламентська	http://www.nplu.kiev.ua
Наукова імені В.Вернадського	http://www.nbv.gov.ua
Книжкова палата України	http://www.ukrbook.net
Державна науково-технічна	http://www.gntb.n-t.org
Вінницька обласна	http://www.library.vinnitsa.com
Дніпропетровська обласна	http://www.lib.dp.ua
Донецька обласна	http://www.library.donetsk.ua
Кіровоградська обласна	http://www.library.kr.ua
Луганська обласна	http://www.library.lg.ua
Львівська імені В.Стефаника	http://www.lsl.lviv.ua
Львівського національного університету імені І.Франка	http://www.blues.franko.lviv.ua
Одеська імені М.Горького	http://www.ognb.odessa.ua/ukr
Рівненська обласна	http://www.rivne.com/library/
Харківська імені Короленка	http://www.korolenko.kharkov.com
Чернівецька обласна	http://www.library.cv.ua

Викладач _____ / Вишнеvsька С. В./